

-Bladet

LOKALNYHETER FRÅN LÖABYGDEN

NR 4 1986

Ill.: Asa Gustafsson

Lokalens framtid diskuteras

Hyttan är Löas medelpunkt och livsnerv, brukar det hävdas. Och det ligger mycket i det. Men frågan är om inte Lokalen gör hyttan den rangen stridig. Lokalen med stor L eller Godtemplarlokalen vid högtidliga tillfällen. Lokalen där så många löabor genom åren träffats och sammanträtt, festat, gymnastiserat, gått på teater, druckit Luciakaffe mm mm. Utan Lokalen vore Löa knappast sig likt.

Det finns ett problem med Lokalen dock, den juridiska ägarförankringen i byn börjar bli allt bräckliga-

re. Det är Logen Loa Valgång som äger Lokalen, en förening som det underbara namnet till trots får allt svårare att rekrytera medlemmar. Ja, någon nyrekrytering har överhuvudtaget inte skett under senare år och man kan på goda grunder befara att nuvarande medlemstal på 12-13 personer bara kommer att krympa.

Hela byns intresse

När Lokalen byggdes på 1920-talet hade nykterhetsrörelsen ett betydligt starkare fäste i bygden, men

(Forts. sid 3)

HEJ, ALLA SKOLBARN!

I vår pressgranne, Hyttbladet, från Granbergssdal ser vi att skolbarnen där är flitiga medarbetare i lokal-tidningen. Trevliga små uppsatser om vad som hänt i skolan, referat från roliga studiebesök och rapporter från projekt av olika slag, hur man mäter surhetsgraden i regnvatten och sjöar, studiet av insekter mm mm.

Sådant material vill Löa-Bladet också ha. Så fatta pennan alla skolbarn och skriv och berätta om vad ni gör i skolan!

Det gäller förresten alla i byn. Den som har något trevligt att berätta, intressant att informera om eller kanske något att fråga eller diskutera är hjärtligt välkommen med bidrag till Löa-Bladet.

Manus till nästa nummer vill redaktionen gärna ha senast den 15 februari 1987.

Förslag

Elljusspår ska vi inte begära, men skulle man inte kunna hoppas på att ett eller annat skidspår hålls öppet i Loa i vinter. Detta förträffliga förslag överlämnas med varm hand till Sportklubben och/eller någon scooterinnehavare i byn.

ERIK ARDESJÖS MINNESFOND

Nu är det dags att söka stipendier ur Erik Ardesjös Minnesfond. Ansökningstiden går ut den 30 januari.

Enligt stadgarna ska fondens medel användas till "stipendier för en, två eller tre ungdomar under utbildning födda i eller med särskild anknytning till Västra eller östra Loa byar, som hjälp till bestridande av utgifter för kunskapsinhämtande inom kulturområdet företrädesvis teater eller hembygdsvärd."

Ansökan om stipendier ska lämnas skriftligen till Hembygdsföreningens ordförande. (Ulf Johansson, Torpa 3361, 717 00 Storå, tar emot ansökningarna även i år.) Berättigade ungdomar kan söka stipendier för egen del. Andra kan lämna förslag på lämplig stipendiekandidat.

Stipendiaterna utses av fondens styrelse samt en representant för Erik Ardesjös avkomlingar och en representant utsedd av Loa Hyttlag, alla med en röst. Stipendierna utdelas i samband med Hembygdsföreningens ordinarie årsmöte.

För 1986 gick stipendierna till Ulrica Ericsson för fortsatta sång- och musikstudier och till Magnus Krantz, som fick bidrag till en trumpet.

Efterlysning!

En protokollsbok för Logen Loa Vägång 1892 - 1905 efterlyses! Den har en gång funnits i lokalen, det minns Ulf Johansson alldeles sakert, men nu finns den varken där eller i arkivet. Ulf är tacksam för en påringning från den som vet något om den gamla boken.

Tel 0581-421 32.

LÖA-BLADET

En tidning för Loa med omnejd, utgiven av Löabygdens Hembygdsförening med bidrag från Löa Sportklubb och Löa Unga Mammor.

Redaktion: Margareta Gustafsson, Uddnäs, tel: 301 20 (ansv. utgivare)
Stina Gottliebsson, Petters, tel: 302 55

Tryck: Lennarts Tryckeri, Kopparberg, 1986

(Forts. fr sid 1)

Godtemplarlokalen kom redan från början att få stor betydelse för byns samlade föreningsliv. Många föreningar och bybor, även icke-Logenmedlemmar, har lagt ner mycket arbete och intresse för Lokalens förvaltning och vårdande och för de mångahanda aktiviteter som genom åren bedrivits där. Och särskilt under senare år har en stor del av ansvaret för Lokalen i praktiken vilat på övriga föreningar i byn.

Ägarbyte?

Eftersom Logen Löa Välgång inte bara har skralt med medlemmar, utan också en ganska knackig ekonomi, har frågan alltmer aktualiserats om inte också det juridiska ansvaret för Lokalen kan tas över av någon annan förening i byn, alternativt någon för ändamålet bildad samarbetsorganisation.

Representanter för Löas olika föreningar samlades den 30 oktober till ett möte för att diskutera den frågan tillsammans med Ragnar Rundlöf från Våra Gårdar - ett förvaltningsbolag för den samlade nykterhetsrörelsens lokaler i landet - och Ingrid Ahlmén från distrikts- och kretsstyrelsen av NTO-IOGT.

Centrala beslut

Det visade sig då att det inte är helt enkelt att låta Lokalen byta ägare, även om också Löalogens styrelse tycker att det vore en vettig förändring såsom förhållandena nu är. Enligt nykterhetsrörelsens stadgar kan nämligen en lokal förening inte fatta beslut som innebär förändring eller försäljning av fast egendom. Sådana beslut måste först godkännas av riksorganisationen IOGT-NTO. Och riksorganisationen har fattat ett principbeslut att så långt det är möjligt behålla äganderätten och det juridiska ansvaret för de godtemplarlokaler som nu finns i landet. Därför eftersom nykterhetsrörelsen alltid haft svårare att beuriva sin verksamhet på platser där någon lokal inte finns och enligt principen "finns det liv finns det hopp" vill man inte släppa greppet på platser där rörelsens tillvaro för tillfället är på tynande.

Forvaltningsmodell

För de fall där en lokal förening blivit för liten eller inaktiv för att klara av att ensam förvalta en lokal, men där flera föreningar på orten har intresse av att lokalen finns kvar, har NTO-IOGT utarbetat en modell, som fått namn efter sågverksamheten Rundvik. Denna Rundviks-modell går ut på att en särskild förvaltarorganisation bildas med representanter för de olika föreningar, som har intresse av lokalen, men någon förändring av det juridiska ägandeförhållandet sker inte. I de fall det ändå blir tal om försäljning av en lokal ska detta ske till marknadspris på den öppna marknaden. Något överförande till "vänskapspris" till annan lokal förening kan inte komma i fråga.

Livlig diskussion

Löaborna gillade inte vad de fick höra, det är helt klart. Det blev en livlig diskussion under vilken Löalogens ordförande, Arne Ericsson inte var den som talade minst för

bybornas rätt till denna lokal, som under så många år mer betraktats som en bygemensam egendom än som en enskild förenings. Någon "Rundviks-modell" ansågs inte vara särskilt intressant för den här byn. Förvaltningen av Lokalen har under senare år i praktiken bedrivits i sådana former, dock utan formell styrelse med övervikt av logenmedlemmar. Den egna "Löa-modellen" har fungerat och fungerar mycket bra, vad man nu vill är bara en förändring av det juridiska ansvaret eftersom man måste befara att Logen Löa Välgång inom en snar framtid helt kommer att upphöra.

Om Lokalen inte utan vidare kan överlåtas på en annan förening, så borde, menade byrepresentanterna, åtminstone tagas hänsyn till de pengar och arbete övriga föreningar lagt ner under åren vid en försäljning och en skälig köpeskilling beräknas utifrån detta och inte bara från bankvärdering och marknadspris.

Löarepresentanterna påpekade vidare att en förvaltning enligt Rundviks-modellen minskar övriga föreningars intresse att fortsättningsvis ekonomiskt delta i nödvändig upprustning och förbättring av lokalen, eftersom detta höjer marknadspriset på lokalen men inte räknas byföreningarna till godo den dag Lokalen ändå måste säljas. Har Logen i Löa upphört vid en försäljning går köpeskillingen till NTO-IOGT centralt.

"Inget speciellt i Löa"

Ragnar Rundlöf och Ingrid Ahlmén sade sig ha förståelse för bybornas önskan, men hade med gällande stadgar ingen möjlighet att föreslå annat än Rundviks-modellen. En försäljning är möjlig, om än inte önskvärd, men måste då godkännas av förbundsstyrelsen samt ske på marknadsmässiga grunder. Något direkt förord för Löaföreningarna kan inte utlovas, om en utomstående intressent lämnar ett betydligt högre anbud. Detta är regler som gäller generellt för nykterhetsrörelsens lokaler och man kan enligt hr Rundlöf "inte hålla på och fraska med något speciellt i Löa".

Eftersom Lokalen räknas som kulturbyggnad är något taxeringsvärde inte åsatt och någon uppgift om vad ett marknadsmässigt pris kan tänkas vara kunde inte lämnas vid mötet.

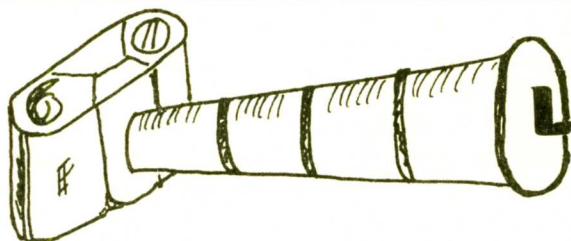
Sådant är nu läget. Något beslut fattades inte på mötet annat än att saken ska diskuteras vidare. Under tiden förvaltas Lokalen som nu enligt "Löa-modellen". □

Traditionellt

Luciakaffe i

LOKALEN

Se sista sidan!

Löabo i närbild

Tysk sömmerska blev bonde i Löa

Nykomling i byn märker man snart att namnet Doris Carlsson dyker upp i en mängd olika sammanhang. Kommunfullmäktige, CKF eller kurbitsmålning, bilda bostadsrättsförening, bevara Löa skola eller Luciafesten i lokalen - Doris Carlsson tycks vara med på ett hörn i det mesta.

- Aha, tänker man då, en genuin Löabo med rötter djupt i den svenska berggrunden.

Så är det dock inte alls får vi höra och nyfikenheten blir inte mindre. Tar vi således tvärvägen mitt för affärn, kör tills skogen tar vid och knackar på i det nybyggda röda huset, för att höra vem Doris Carlsson egentligen är.

Äsch, inte är jag mycket att vara nyfiken på, säger Doris på klingande löamål, fast min bakgrund är kanske lite avvikande från andras här i byn.

Doris är född i Leitmeritz, en stad vi floden Elbe som kom att tillhöra Tjeckoslovakien när nya gränser drogs i Europa efter första världskriget. Befolkningen i Leitmeritz och dess omgivning var dock huvudsakligen tyskar och de fick behålla sitt tyska medborgarskap och hade egna tyska skolor de nationella gränserna till trots.

Det var dessa 3,5 miljoner s k sudettyskar som Hitler tog som förevändning för invasionen i Tjeckoslovakien 1938. - Visst jublade vi när han kom, berättar Doris, jag minns att vi samlades i en källare och gjorde girlander och vi hälsade Hitler som en befriare. Jag var sex år och det enda vi visste då var att Hitler hade gjort oerhört mycket för att minska depressionen och arbetslösheten i Tyskland.

För tjeckerna däremot var tyskarna naturligtvis inte väl sedda och det växande hatet kom att gälla även dem som var födda där.

- Under själva kriget hade vi det inte sämre än andra, säger Doris. Min far var förstas inkallad, men vi hade i alla fall brevkontakt. Det sista brevet kom bara en vecka före sammanbrottet. "Nu är vi nog snart hemma", skrev han. Men han kom aldrig hem, han försvann som så många andra och vi fick aldrig reda på vad som hänt honom.

Vedergällning

Tiden efter kriget blev svårare för Doris och hennes familj. "Sudettyskarna fördrevs 1945", står det kort och gott i moderna uppslagsverk. Doris som var med kan berätta om hur ryssarna kom och tog med sig vad som fanns av värde i tyskarnas hem, om hur de som försökte protestera sköts ner eller fördes bort och om hur sudettyskarna blev fullkomligt rättslösa i det land där de ändå haft sitt hem i så många år. De tvingades t o m bära en åtta cm bred vit armbindel, som skulle alla de orättfärdigheter som begåtts mot judarna nu vedergällas, den som påträffades på gatn med en smalar bindel kunde straffas.

- Min mor tvingades arbeta i Theresienstadt, det gamla

koncentrationslägret som låg på andra sidan Elbe och som efter kriget omvandlats till sjukhus för hemvändande soldater, berättar Doris vidare. Soldaterna hade ofta fläcktyfus med sig hem och min mor blev smittad. För att hejda en hotande tyfusepedemi fick vi lov att sitta i karantän och vi fördes dit under de mest förnedrande former. Mamma kördes bort på flaket till en öppen lastbil, vart fick vi inte veta och min mormor och moster och jag kläddes i vita särkar och fick så klädda gå genom hela stan till ett nunnekloster.

- Uj, hejda mig, säger Doris plötsligt, annars håller jag på och berättar i fjorton dagar! Det är inte så ofta jag pratar om det här, förklarar hon, när jag någon gång gör det är det så mycket som bubblar upp.

Modern blev frisk och kom tillbaka, men småningom lastades Doris och hennes familj liksom övriga sudettyskar på boskapsvagnar och kördes norrut.

- Vi hade ingen aning om vart vi fördes och vi fick bara ha 50 kg packning med oss, berättar Doris. Vi →

hamnade i ett flyktingläger vid Stralsund, där vi alla hade en sak gemensamt: Vi hatade! Ah, vad vi hatade! Men vi gaddade oss inte samman, snarare växte känslan av att här gäller det att klara sig själv, ingen annan kommer att hjälpa dig!

Skola i Österrike

- Mormor, mamma, moster och jag tog oss ifrån lägret och fann via Röda Korsets sökcentraler några släktingar i Berchtesgaden och dit lyckades vi också ta oss strax innan gränsen mellan öst och väst stängdes.

Berchtesgaden ligger vid gränsen till Österrike och Doris fick göra sin återstående skoltid i Salzburg, där hon också utbildade sig till sömerska.

- Det var inte mitt drömyrke, hade jag ökt försörja mig på det hade jag knappast levt idag, skrattar Doris och det var överhuvudtaget mycket svårt att få något arbete. "Du duger inte till någonting", brukade mamma säga, "du slutar som gatsoppare eller bonde!" Hon visste inte hur rätt hon skulle få.

Hembiträde för visum

Det var en skolkamrat med plats i Gammelbo som skrev och föreslog Doris att åka till Sverige, och förslaget föll i god jord eftersom jobb hemma i Tyskland inte stod att få.

- För att få visum till Sverige måste jag ta plats som hembiträde, berättar Doris, och jag fick anställning hos en familj i Lindesberg 1951. Jag kunde ingenting om barn och hemarbete och trivdes inte särskilt bra den första tiden. Men jag fick kontakt med två österrikiska pojkar, en var anställd hos Ardesjös och en på österby i Löa. Vi började sjunga tillsammans och sommaren 1952 fick också jag arbete i Ardesjös jordgubbsland.

- Tänk vad jag var fascinerad av bröderna Ardesjö, jag tyckte de var så stiliga, säger Doris. Hemma tyckte vi som stadsbor att bönder var bönder och vi hade nog inga höga tankar om dem, men här kom Erik och Elof och Kalle och såg ut som professorer allra minst, tyckte jag. Det var också en härlig internationell stämning på gården. Där fanns danskar och österrikare och engelsmän och jag kände mig accepterad på en gång. Jag tror vi var 13 anställda och vi hade väldigt mycket roligt tillsammans.

Tävlade i sång

Doris som hade sången och musiken med sig hemifrån började också åka runt i landet tillsammans med de två österrikarna och delta i amatörtävlingar.

- Det var en rolig tid, minns Doris. Erik Ardesjö, som alltid ställde upp för människor på det mest otroliga vis, körde oss runt till olika platser. Vi vann något distriktsmästerskap i Dalarna och vi var på Nalen i Stockholm och en mängd olika platser och sjöng. Men så åkte österrikarna hem igen och jag ville inte fortsätta ensam.

Det var musikaliteten, kan man förmoda, som gjorde att Doris ganska snart lärde sig svenska och nu talar utan tillstymmelse till brytning.

- Jo jag har alltid haft lätt att härma ljud och tonfall, bekräftar Doris, men visst var det svårt med de svenska u-na och sje-ljuden i början. När jag som hembiträde den första tiden skickades till konditoriet för att köpa sju bullar fick jag lov att köpa åtta och äta upp en på vägen hem.

Doris skrattar gott vid minnet. Ett smittande glatt skratt som hon alltsom oftast ger prov på. Man måste kunna skratta, menar Doris, man måste ha humor för att klara att akklimatisera sig i ett nytt land. Och man får inte bli sårad, utan låta människor skratta när man gör något misstag.

Gröna-vågare

Doris kom alltså att stanna i Sverige. Det hade hon alls inte tänkt, men sedan hon träffat Rolf Carlsson hos Ardesjös vaknade den tanken ganska snart.

- Rolf var stockholmspojke, men han hade kommit att bli lika fascinerad av djur och natur som jag här i Löa, berättar Doris. Så på sätt och vis var vi de första gröna-vågarna när vi gifte oss 1954 och fick ta över ett arrende.

- I början var jag dörädd, jag hade knappt varit i närheten av en ko förut, nu fick jag lov att lära mig mjölka och sköta en ladugård. Snart upptäckte vi att det inte gick att leva på jordbruket enbart, så Rolf tog jobb i Stripa gruva och jag fick ta över det mesta jobbet hemma. Eftersom Rolf hade diabetes vågade jag inte låta honom vara ensam i skogen utan jag fick lov att lära mig att köra häst och vara med där också. Vi hade en sävlig gammal häst, så om inte annat lärde jag mig att svära ordentligt på svenska då!

Doris gick på kurser som hushållningssällskapet ordnade och var aldrig bängen för att vara med på något jobb.

- Det var det enda sättet att lära sig, säger Doris, och jag hade i mig det där att man måste kunna, måste klara sig själv.

Dagmammor och sådant fanns ju inte på den tiden och ungarna fick vänja sig vid att vara med i ladugården från 4 veckors ålder. Tvätta fick jag göra på nätterna - nu jag fattar inte själv hur jag orkade, vi hade inte ens vatten och toalett inne där vi bodde.

Uddnäs

Rolf och Doris flyttade till Uddnäs 1960 när arrendet där blev ledigt, men Rolfs sjukdom förvärrades och huvudparten av arbetet låg åter på Doris.

- När Rolf dog 1966 visste jag således att jag skulle kunna klara gården själv och jag fick också behålla arrendet, vilket jag var mycket tacksam för. Alternativet hade varit att flytta till någon stad, men Bosse och Heidi som var 10 resp 8 år då ville för allt i världen inte flytta här ifrån.

Engagerad

Hårt arbete för att klara sig själv och de sina hindrade inte Doris från att engagera sig i lantbruksrörelsen och föreningsliv av olika slag.

- Jag är född i tvillingarnas tecken, förklarar Doris, och är mycket lätt att entusiasmera och engagera i olika saker. Och på den tiden kunde man inte gärna säga nej heller, det var så få kvinnor som var aktiva och det ena efter det andra bara ramlade över mig.

Doris valdes således in i LRFs länsförbund och diplomert över kökssoffan visar att hon tilldelats stipendium ur Bernhard Ekströms minnesfond. "Till hedrande av det hängivna, uppoffrande och fruktbarande arbete jordbrukets kvinnor utfört till fromma för vårt land", som det står i statuterna. Via CKF kom hon så med i Ramsbergs kommunfullmäktige och efter kommunsammanslagningen blev Doris Carlsson den första kvinnan i Lindesbergs kommunstyrelse.

- Två perioder har jag setat med i sociala centralnämnen, jobbigt men mycket intressant. Arbetet där har gjort mig alltmer övertygad om att den centraliseringslinje man följer nu är

fel. Där hjälper ju för övrigt dagens jordbrukspolitik till också, glesbygden utarmas alltmer och all samhällsservice koncentreras till tätorterna. Det är så befängt, särskilt när man ser hur de sociala problemen också ökar i tätorter. Därför tycker jag det är så viktigt att vi får behålla skolan här i Löa. Utan den får vi knappast några nya barnfamiljer hit och sedan är det snart kört för affären också.

Det finns mycket kvar att göra, många frågor att politiskt engagera sig i, men Doris menar att hon har börjat tappa geisten nu att hon vill försöka trappa ner.

- Man börjar ung och entusiastisk och vill sopa rent både här och där, men rätt som det är upptäcker man att man själv är bland soporna, säger Doris och tar till det smittande skrattet igen. Men nu finns det ju andra kvinnor som kan ta vid och jag behöver faktiskt min tid för att arbeta ihop till räntor och amorteringar på mitt hus.

Rosor och kurbitser

Huset byggde Doris 1980 när arrendet på Uddnäs gick ut. Hon hade sålt korna ett

par år tidigare och arbetade som avbytare i stället. Men det tunga ladugårdsarbetet har tagit ut sin rätt, Doris är sjukskriven för närvarande och tror knappast att ryggen ska klara en ladugård igen. Hoppet står till arbetsförmedlingen istället, även om inte det heller är stort.

Vid sidan av har Doris varit hemspråklärarinna i åtta år och hon har även lett kurser i såväl tyska som kurbits- och rosmålning. Stor tid har hon inte haft att utveckla sin musikaliska och konstnärliga ådra, men när stunderna räckt till har hon gärna skulpterat änglar och andra små figurer av trolldag och väskor och korgar och andra ting därhemma vittnar om hennes skicklighet i att måla kurbitser och rosor.

- Kurbitser är bra, för jag är så dålig på att måla himmel, skrattar Doris och visar en tavla av Löa hytta med en vacker kurbits över istället för himmel.

Hemma i Sverige

Löa är hemma för Doris nu, men på frågan

om hon också känner sig alltigenom svensk dröjer svaret.

- I sportsammanhang hejar jag på Sverige och hade du frågat för tio år sedan hade jag svarat ja utan vidare. Jag ville vara svensk, ville vara som alla andra när jag en gång hade bestämt mig för att stanna. Då satt jag t.o.m på händerna för att inte gestikulera på ett alltför livligt och osvenskt sätt när jag pratade. Jag har aldrig ångrat att jag stannade och jag är glad och tacksam för det liv jag fått i Sverige. Men man kommer aldrig ifrån sitt ursprung och ju äldre man blir ju fler nyanser ser man, allt är inte bara vitt och svart. Ja är en blandning, men det har också gett mig ett vidgat synfält. Jag ser med ett annat perspektiv på båda nationernas positiva och negativa sidor. Jag kan längta tillbaka till Tyskland ibland men när jag är där längtar jag istället hit igen. Och inte skulle jag vilja flytta nu, det är här där jag har mina ungar som jag är hemma. ☐

PAPPERS- INSAMLING!

GSBK, som har många fotbollsspelande pojkar från Löa i sina led, ordnar pappersinsamling i december.

Den som behöver hjälp att samla i hop och frakta iväg sina gamla tidningar kan få det.

Ring Bo Krantz
0580-301 98

SÄLJES:

Grillkol från milan.
60 kr för säck om 60 l.
Finns på Östannor.

Ring 301 40 el 300 57

KÖPES:

Begagnad skid-
utrustning för
5-åring.
Pjäxor nr 34.

0580-301 64

ÖNSKAS:

GOD JUL

OCH

GOTT NYTT ÅR!

Från kluriga tankar i Löa till världsintressanta produkter

ToBi Production - utveckling av elektronikprodukter. Så stod det i Löa-Bladets lista över företag i byn. Och mycket riktigt har frågan kommit gång på gång:

- Vad i allsindar är det du gör egentligen, Torbjörn Birging?

- Jo, om någon har en idé så utvecklar jag den till en fungerande produkt, svarar Torbjörn enkelt och bjuder på kaffe bland datorer, integrerade kretsar och en stor vit låda som ser ut som en frysbox.

Vid tretåren har vi ungefär greppat vad det handlar om.

Om t ex två killar i Örebro börjar fundera på att om snarkningar kunde starta någon apparat som får snarkare att vända på sig så skulle snarkare kunna tysta sig själva, så tänker Torbjörn vidare på den idéen: Vad finns det för faktiska möjligheter? Vilka komponenter skulle behövas i en sådan manick? Hur ska den fungera praktiskt? Hur ska den utformas?

Idag är idén utvecklad till en liten vit dosa att lägga under huvudkudden. En snarkning får den att börja vibrera så att snarkaren vänder sig på andra sidan och tystnar. Försök har visat att många inte ens vaknar, utan vänder sig omedvetet när vibrationen sätter i gång. Och idén från Örebro har blivit en produkt som faktiskt börjar spridas över hela världen.

Utvecklingen av snarkvarnaren är inte Torbjörns helt egna verk. Han har samarbetat med Nils-Olof Nygren i Guldsmedshyttan och med Carl-Eric Persson på Biab. Och det är också Biab Electronic AB som tillverkar och säljer snarkvarnaren.

Torbjörn är fortfarande med och testar nyttillverkade varnare. Det är det han har den stora "frysboxen" till.

Dator i skogen

Om man bortser från alla de radioapparater Torbjörn skruvade isär som barn och försökte sätta ihop igen, så började han sin bana som "uppfinnarjocke" hos Carl-Eric, som då hade egen utvecklingsfirma här i Löa.

- Jag hade otrolig tur som fick det jobbet, menar Torbjörn, jag fick ett rejält utvecklingsarbete att starta med direkt efter skolan (tekniskt gymnasium).

Resultatet av Torbjörns arbete då blev "Dataklaven", ett instrument som snabbt och enkelt mäter ett träds diameter och höjd och ger besked om tillväxt och värde och som skogsbolag och andra som ska inventera ett skogsbestånd har stor nytta av. Förr gick tre man runt med stora skjutmått och ropade ut trädslag och siffror till en som stod med penna i näven och antecknade. I dag kan en kille med en lätt bärbar dator göra samma jobb själv på samma tid.

Jobb i frihet

När Carl-Eric sålde sitt företag till Biab och flyttade som chef till Kopparberg följde Torbjörn med, men ett halvår

senare kände han sig mogen att ta steget ut som egen företagare. ToBi Production har nu sina lokaler i Carl-Erics verkstad vid Juthemmanet i Västra Löa.

- Jag ville ha friheten att jobba när jag vill, säger Torbjörn, det här är inte ett 8 till 5 jobb. Ofta kommer de bästa idéerna för en på nätterna, ibland måste man jobba dygnet runt, andra gånger kan jag ta det betydligt lugnare. Och så hade jag förstås en hel del tankar och idéer som jag ville försöka utveckla på egen hand.

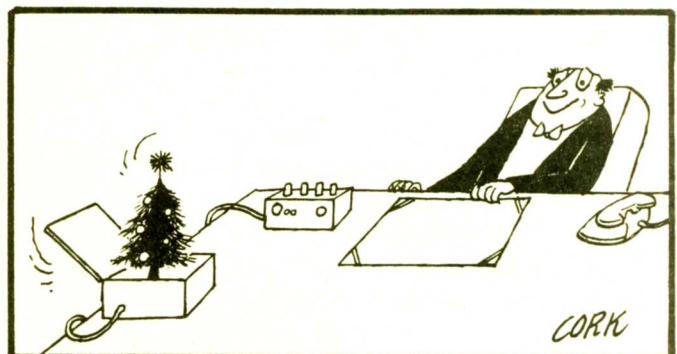
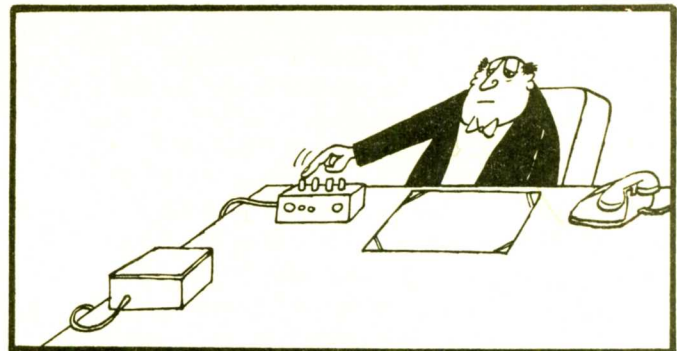
Idéer från Löa

Den första tiden arbetade Torbjörn som datalärare vid sidan av den egna verksamheten och nu kompletterar han med en hel del konsultuppdrag bl a för Biab.

- Man blir ju inte miljonär på en gång i den här branschen, säger Torbjörn, och problemet är förstås att det kan ta ganska lång tid från en idé till en produkt som kan ge några pengar. Nu hoppas jag att snarkvarnaren ska gå så passa bra att jag kan investera i lite ny utrustning här och få råd att ta itu med ett par nya idéer som jag tror mycket på.

- Det är två idéer som kommit från löabor, berättar Torbjörn, och det är jättebra grejer. Åtminstone den ena kan säkert bli en världsprodukt, fast jag tror inte ens att den som kommit med idén förstår hur bra den är.

Man kan inte ta patent på en idé och Torbjörn kan naturligtvis inte berätta om vad det gäller förrän "världsnyheten" blivit lite mer konkret. Hur kontraktet med →

CORK

en idégivare ser ut varierar från fall till fall, men Torbjörn försäkrar att han aldrig kan "knycka idén och springa sin väg".

- Önskedrömmen är förstås att den som har en idé också kan ställa upp med pengar för utvecklingsarbetet, säger Torbjörn, eller att man hittar någon annan som vill finansiera det hela.

Innanläsning

Det står inte en massa kolvar och provrör och mystiskt bubblande vätskor i Torbjörns verkstad, såsom man kanske föreställer sig uppfinnarens vardagsmiljö. Faktum är att en stor del av utvecklingsarbetet här består av ren innanläsning. Torbjörn måste fortlöpande följa facktidskrifter och företagskataloger för att hänga med i den oerhört snabba utvecklingen på det här området. Det kommer ständigt ny elektronisk utrustning, nya komponenter som gör nya produkter möjliga. "Bibeln" som alltid ligger framme är tjock och tättskriven som en sådan och heter helt lämpligt "Allt mellan antenn och jord".

Ju mindre desto bättre. Hela den elektroniska utvecklingen går i stort sett ut på att göra allting så litet som möjligt, att få plats med så många transistorer som möjligt på minsta möjliga yta. Och det är också transistorerna som gjort denna svindlande snabba utveckling möjlig. I de första datorerna användes radiorör. Skulle en sådan ha samma kapacitet som en modern minidator, skulle den behöva vara stor som hela Örebro Slott och förbruka all den energi som Harsprånget kan leverera!

Väsentliga produkter

Så icke idag. Nu är det datachips och integrerade kretsar som gäller. Fjuttigt små taggiga möjänger som i sig rymmer hemligheterna till de nya revolutionerande produkterna. Det gäller att komma på hur man ska kombinera de olika komponenterna för att åstadkomma det man vill.

Faktum är att utvecklingen av de elektroniska komponenterna går så fort att man inte hinner med att i samma takt tänka ut hur de ska användas på något vettigt sätt. Nyckelringar som svarar när man visslar och väckarklockor som tystnar när man ryter åt dem är lustiga bevis för vad man kan göra idag, men de kan också ses som exempel på produkter som utvecklas i brist på bättre.

- Jag vill helst göra saker som människor har någon praktisk nytta av, säger Torbjörn, något som löser ett väsentligt problem. Den som säger att en snarkvarnare inte uppfyller de kraven vet inte vad snarkning kan medföra för problem för den som verkligen lider av det.

Bingo

Ett datastyrt Bingo-system låter kanske inte heller överdrivet seriöst. Men faktum är ju att svensk idrott till stor del drivs av Bingo idag och det är miljonbelopp som omsätts i landets Bingo-hallar.

- Datasystem för Bingo är inte helt nytt, säger Torbjörn, men det system jag nu utvecklat är enklare och säkrare än de som finns. Inte minst går det snabbt och lätt att kolla brickan när någon fått Bingo och man hinner med fler spelomgångar på en kväll. Bingo-hallen i Ludvika har haft det här systemet ett tag och där är de mycket nöjda.

Så nu gäller det att nå ut till resten av Bingo-hallarna

i landet, en kollega i Stockholm hjälper till med det. Det räcker ju inte med att utveckla en bra produkt, den ska säljas också och för Torbjörn gäller det att hitta rätt samarbetspartner för marknadsföring mm.

Ljudanläggning

En enkel och flyttbar ljudanläggning för konferenser och större sammanträdesrum är en annan pryl under utveckling. Där har Torbjörn Lie, snickare och sväger, varit med och utformat mikrofonställen. Det är också han som gjort testboxen för snarkvarnarna.

- Det är toppen att vi kan samarbeta på det sättet, tycker Torbjörn och överhuvudtaget är det ganska fantastiskt få bo i Löa och också ha sitt arbete här. Förhoppningen är förstås att rörelsen ska växa så småningom och att den där verkliga superidén ska slå rot och utvecklas till en produkt som man faktiskt kan leva av.

Ett tips till dig som går omkring med kluriga tankar på någon pryl som borde kunna vara till nytta för många: Vänd dig med förtroende till ToBi Production. Så kanske du rätt som det är får se din idé spridas som en ny revolutionerande produkt över världen. □

SNARK

Alla läsare av Löa-Bladet har chans att göra det som vår statsminister redan gjort: Prova snarkvarnaren som Torbjörn Birging berättar om i artikeln här bredvid!

Söndagen den 7 december kl 10-15 blir det demonstration och försäljning i Löaboden. Agda Ljungbergs bäddsoffa står till förfogande för dem som vill prova funktionen.

Mikrovågsugnarna kan slänga sig i väggen! Snarkvarnaren från Löa bli säkert årets julklapp!

Skulle Löa-Bladet inte hinna ut före söndag och denna information verka gammal, så hav tröst! Snarkvarnaren kommer även fortsättningsvis att finnas i Löaboden.

Kurs i bokföring?

Många är de egenföretagare i Löa som svettas över kvitton, momsdeklarationer, papper och eländen. En kurs i bokföring kanske skulle vara något? Med tillräckligt stort intresse kan en sådan kurs ordnas i byn. Ring Margareta G, tel 301 20, och anmäl ditt intresse!

Sportklubben

Sportklubben håller i gång praktiskt taget veckan lång med olika aktiviteter. Välkommen att delta i det som passar!

Måndagar 18 - 20:
Bordtennis. Ledare: Ulf Lager

Tisdagar 18 - 20.30:
Luftgevärsskytte:
Ledare: Bengt Gunnarsson, Agneta Persson, Asa och Bo Jönsson.

Onsdagar 19 - 21:
Herrgymnastik + wolleyboll
Ledare: Anders Ericsson, Lars Åby

orsdagar:
Damgymnastik startar så fort någon ledare finns. Vem kan åta sig? Ring Anders E. 300 96!

På torsdagar kl 20.30 är det också Innebandy för de stora grabbarna i Storåskolan. Ledare: Torbjörn Lie.

Ännu inga bostäder

Ännu har ingen bostadsrättsförening bildats i Löa. När James Hollingworth kallade till möte i mitten av oktober för fortsatta diskussioner om en sådan förening och tecknande av andelar kom endast två personer. James intresse för att stå kvar som sammankallande i arbetsgruppen har också flyktat, eftersom Hollingworths redan löst sina bostadsproblem. Som framgått i annat blad har de köpt gamla apoteket i Kopparberg och får där plats med både bostad och videostudio.

Detta behöver dock inte betyda att planerna på förening och nya bostäder i Löa rinner ut i sanden. Möjligheterna finns ju ännu för dem som är intresserade och som beaktar den gamla och ofrånkomliga sanningen: Man måste göra något för att få någonting gjort!

(Vad som kommer att hända med överväningen på Algen när videostudion där flyttar ut har James ännu inget svar på.)

NOTERAT:

HYTTAN

Antalet besökare blev ungefär som i fjol. Dock märks en minskning av skolklassbesöken. Skolornas sänkta anslag går ut över sådan viktig verksamhet som att visa eleverna hur våra förfäder levde och arbetade. Har verkligen inte välfärdslandet Sverige råd att ge sina unga en omväxlande, utåtriktad undervisning? Ska läroplanens fina mål aldrig förverkligas?

EFTERLYSING!

Orginella gjutjärnsföremål till hyttmuséet. Ring Arne Ericsson och berätta vad du har i dina gömmor!

DUKTIGT DYGNET RUNT

GSBKs lag med många Löakillar i 10-12 års åldern vann dygnetrunttturneringen i inomhusfotboll i Lindesberg i mitten av november. Och korplaget i innebandy, "Löa hembygdsförening" kom 3:a i dygnetrunttturneringen i Stadsskogsskolan trots att Torbjörn Lie åkt på semester till Paris.

JULMARKNAD

Söndagen den 21 december blir det julmarknad i Ramsberg. Den avslutas på kvällen med konsert i kyrkan. Flickkören bjuder på alla välkända julsånger i sitt Luciatåg.

TRETTONDAGSBAL

Byns ungdomar planerar traditionell Trettondagsbal i Lokalen

ARKIVBIDRAG

För inredning av byarkivet i Löa har Riksarkivet nu beviljat ett bidrag på 8 000 kr. Eftersom inredningen redan är klar när en förhoppning om att pengarna ska kunna användas till en kopiator i stället.

BLADBIDRAG

Löa Sportklubb och LUM bidrar till finansieringen av Löa-Bladet med 1 000 resp 500 kr. Tack för det!

S
Välkomna

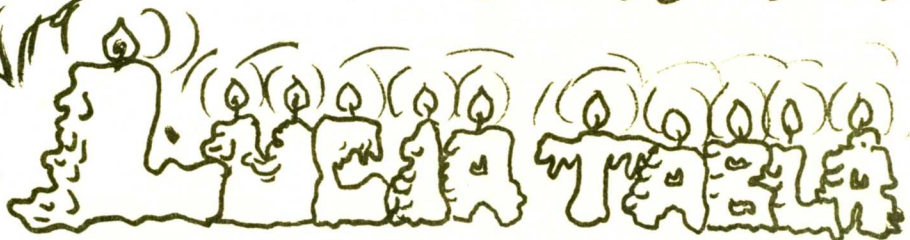

till

Luciafest

Lokalen Löö

Lördagen den 13 dec. kl 19⁰⁰

VUXNA 10kr.

BARN GRATIS

LUCIAFEST

James Hollingworth
sjunger med barnen

LUCIAFEST

Sång och musik
av skolelever

ARRANGÖRER:
BUNS FÖRENINGAR

